

PRETRAŽIVANJE I VREDNOVANJE INFORMACIJSKIH IZVORA NA INTERNETU

*vodič za učenike kod istraživačkih,
problemskih i projektnih zadataka,
I. dio*

Mona Othman, prof. i mag. bibl., OŠ Ivana Rabljanina Rab

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom

[Creative Commons Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Autor fotografije: Free-Photos, Pixabay

IZVORI

- materijali iz kojih preuzimate podatke i informacije
 - tradicionalni (papirni) izvori (dostupni npr. u knjižnici)
 - **mrežni izvori (izvori na internetu)**
 - ❖ internetske stranice, mjesta na internetu, iz kojih preuzimate podatke i informacije za svoje istraživanje, problemski zadatak, plakat, prezentaciju...

- **tekstovi**
 - slike
 - zvuk
 - film
 - animacija

DOBILI STE ISTRAŽIVAČKI ILI PROBLEMSKI ZADATAK...

Osim općepoznatih činjenica iz udžbenika, morate pronaći dodatne informacije na internetu.

**ŠTO SAD? KAKO KRENUTI S
PRETRAŽIVANJEM INFORMACIJA NA
INTERNETU?**

1

OSMISLITE KLJUČNE RIJEČI!

Riječ/riječi koje najbolje opisuju temu o kojoj želite pronaći informacije.

Primjer zadatka: *Na koji je način mikroskop pridonio znanstvenim otkrićima?*
Kao ključne riječi odredit ćemo *mikroskop* i *znanstvena otkrića*.

U knjižnicama i knjižničnim katalozima ključne riječi određuju stručnjaci zaduženi za to. Kad pretražujete mrežne stranice pomoću tražilice (npr. Google) ne pretražujete sređene ključne riječi, nego cjelovite tekstove. Stoga nam mogu pomoći **tehnike pretraživanja i kombiniranja ključnih riječi** (većina kataloga i tražilica ima među uputama za korisnike i opisane savjete i trikove za bolje rezultate pretraživanja).

2

PRETRAŽITE POZNATE MREŽNE IZVORE

Razmislite i prisjetite se koje smo korisne mrežne (*online*) izvore i internetske stranice već spominjali na radionicama u knjižnici!

**POSJETITE MREŽNE STRANICE SVOJE ŠKOLSKE KNJIŽNICE I
NJEZINU ONLINE ZBIRKU PRIRUČNIKA I KORISNIH E-IZVORA!**

Možda se odgovor na tvoje pitanje krije u online *Hrvatskoj enciklopediji*!
Možda u *Hrvatskom biografskom leksikonu*!
Možda na *Hrvatskom jezičnom portalu... ili u Hrvatskom pravopisu*?

3

GOOGLAJTE, ALI PAMETNO!

Google

- najpoznatija i najpopularnija tražilica
- tražilice koristimo kada **ne znamo unaprijed točne adrese stranica** na kojima bismo mogli pronaći potrebne podatke
- pretražuje se **pomoću ključnih riječi**
- pomaže nam pronaći **informacije na drugim mrežnim mjestima**

Proučite [Upute za pretraživanje na Googleu](#) te saznajte nekoliko savjeta i trikova za lakše pronalaženje informacija na Googleu!

Ako je naš zadatak istražiti na koji je način mikroskop pridonio znanstvenim otkrićima, a kao ključne riječi odredili smo mikroskop i znanstvena otkrića, **nećete dobiti isti rezultat ako u tražilicu upišete: *mikroskop znanstvena otkrića* Ili *mikroskop AND „znanstvena otkrića“*.**

Pokušajte i usporedite zadatke! Koji su precizniji?

5

PITAJTE KNJIŽNIČARKU ZA POMOĆ

Knjižničari su tu da vam pomognu pronaći potrebnu informaciju. Također, tu smo da vas uputimo na to otkud da krenete s upitom i koje su bitne ključne riječi.

Pokušajte i s pretraživanjem baze odgovorenih pitanja na *online* usluzi *Pitajte knjižničare*. Radi se o zajedničkom projektu nekoliko hrvatskih narodnih knjižnica, usluga je besplatna, a na upite odgovaraju diplomirani knjižničari.

6

VREDNUJTE IZVORE I INFORMACIJE NA INTERNETU

Kada naiđete na neku stranicu na internetu, možete si postaviti neka od ovih pitanja:

Tko je napisao stranicu? (stranica kojoj možete vjerovati sadrži podatke o tome tko je autor)

Tko je odgovoran za stranicu? Mora biti jasno vidljivo tko je odgovoran za nju. O kakvoj se organizaciji/kompaniji radi? Može li joj se vjerovati?

Je li autor stručnjak za područje o kojem piše? Provjerite navodi li autor svoje obrazovanje, struku, specifično područje kojim se bavi. Provjerite i možete li negdje drugdje naći podatke o toj osobi te na taj način biti sigurni da zna o čemu piše.

Prouči plakat o kritičkom vrednovanju izvora na internetu

FAKE ≠ FACT

PAZITE! Wikipedia je često prvi rezultat pretraživanja, no to ne znači da je i najbolji izbor za izvor informacija. To je slobodno uređena enciklopedija te članci nisu provjereni i uređeni. **Članak s Wikipedije može poslužiti kao polazište za daljnje istraživanje ali ga, kao i druge internetske izvore, treba kritički vrednovati!**

Popis literature:

Vučina, Ž. 2006. *Pretraživanje i vrednovanje informacija na Internetu*. Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet. Zagreb. Dostupno na: http://www.ssmb.hr/libraries/0000/2950/Pretra%C5%BEivanje_informacija_na_internetu.pdf (pristupljeno 28. 4. 2020.)

Kako kritički vrednovati izvore na internetu. 2020. Medijska pismenost-abeceda za 21. stoljeće. <https://www.medijskapismenost.hr/kako-kriticki-vrednovati-izvore-na-internetu/> (pristupljeno 28. 4. 2020.)